

Naj si bo moška, ženska ali otroška obleka tudi stara in obnošena, nič zato, če je le čista in cela, čeprav zakrpana. Spretna roka jo napravi tako, da se krp ni treba sramovati.

Pri moški suknji se masten ovrtnik očisti takole: v skledo čiste vroče vode se vlije žlica salmijakovca, nakar se s to vodo in krtačo drgne ovrtnik. Krtačo je pridno spirati v tej vodi. Ako nimamo salmijakovca, vzamimo vročo vodo in milo. Očistijo se tudi drugi madeži iz blaga. Nato se suknjič lepo naravna in še napol vlažen od leve zlika. Manjkajoče gumbice in sparano podlogo ne pozabiti prišiti. Scefrane rokave in hlačnice so obrobijo z ozkim trakom enakega blaga.

Raztrgana mesta zakrpaj z enakim blagom. Vstavi ga lepo po vzorcu in šivaj z malimi vbodi, da se čim manj pozna. Ako nimaš enakega blaga, žrtvuj telovnik. Nosi se lažje drug telovnik k obleki, kakor pa z drugim blagom zakrpana obleka. Krpana mesta zlikaj z leve strani.

Tudi perilo je treba ob pravem času zašiti in krpiti in tako zdrži še enkrat tako dolgo. Če se strga srajca že tako, da je manjka skoraj polovica, tedaj je zguba velika. Tudi perilo krpaj z enakim blagom in vstavi rižaste ali vzorčaste krpe natančno po vzorcu.

Posteljne rjuhe se obrabijo najbolj v sredini. Predno nastanejo luknje, se take že tanke rjuhe prerežejo po sredi navzdol, ali če je sešita iz dveh delov, se razpara. Nato se sešijeta dosedanjí stranski dolžini skupaj in nove stranice se po potrebi zarobijo. Tako popravljená rjuha zdrži še marsikatero leto brez krp in izgleda prav dobro.

Spretna ženska roka ustvari iz skoro nerabnega dokaj čedno oblačilo in lepo postavljene krpe so njej samo le v čast. Mož in otroci bodo veseli nosili čisto in celo obleko in mož ne bo imel ob pogledu na luknje in scefrane rokave neprestano pred očmi teže sedanjega časa. Tudi tukaj, kakor v nešteti drugih ta-

kih slučajih ublaži in izdijiva, pridna roka matere dokaj gorja.

Za koline. Stisnjena klobasa.

V slani vodi skuhaj precej mehko 2 dela svinjske glave in 1 del kož od špeha. Kuhano zreži na 2 prsta široke kocke ter zmešaj v primerno veliki posodi s pol toliko krvi, kakor je bilo kož (na 1 kg kož pol litra). Dodaj od juhe, kjer se je kuhala glava in kože, da postane zmes redka, primerno soli in popra, ščepljaj majarončkovih plev in malo zmletga gvirca. Vse to napolni v svež prašičji želodec, katerega si poprej na eni strani sešila. Nadevanega dobro zašpilji in sešij, nato pa 2 in pol uri prav počasi kuhaj. Klobasa je kuhana, ko ne teče več iz nje kri, če jo zbodeš z iglo. Kuhano klobaso deni med dve deščici in jo poteži s kamnom. Čez nekaj ur pa postavi shlaženo še na hlad. Na mizo daj klobaso narezano na tanke rezine, oblito s kisom in oljem, čez pa potrosi drobno zrezano čebulo.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 2. januarja so pripeljali špeharji 119 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10 do 12 Din, špeh po 12 do 14 Din. Kmečke so pripeljali 19 vreč krompirja po 1 do 1,50, 12 vreč čebule po 5-6 (česen 10-16), 1 voz sena po 80 Din. Rž 1,50, ječmen 1,50, oves 1,25 do 1,50, koruza 1,50, proso 1,75 do 2, ajda 1,50, ajdovo pšeno 4-4,50, fižol 2-2,50. Kokoš 30-40, piščanci 28-65, puran 70-80. Celi orehi 5-6, luščeni 16 do 20. Hren 12-14, karfičola 4-12, ohrovt (glava) 2-3, kiso zelje 3-4, repa 2. Hruške 2, jabolka 2,50-5. Mleko 2-3, smetana 10-12, surovo maslo 24-32. Suhe slive 8-12, med 14-20.

Mariborski živinski sejem dne 29. XII. 1931. Na ta živinski sejem je bilo prignanih: 4 konji, 12 bikov, 54 volov, 183 krav in 1 tele, skupaj 254 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3,25 do 3,55 Din, poldebili voli 2,25 do 2,75 Din, plemenski voli 3 do 4 Din, biki za

klanje 3 do 4 Din, klavne krave debele 2 do 4 Din, plemenske krave 2,50 do 3 Din, krave za klobasarje 0,75 do 1,25 Din, molzne krave 3 do 3,25 Din, breje krave 3 do 3,25 Din, mlada živina 2,50 do 4,25 Din, teleta 4 do 6 Din. Prodanih je bilo 146 glav. — Mesne cene so bile sledeče: volovsko Ia 10 do 12 Din, IIa 7 do 8 Din, meso od bikov, krav in telet 4 do 6 Din, telečje meso 12 do 14 Din, IIa 8 do 10 Din, in svinjsko meso sveže 8 do 14 Din za 1 kg.

*

Deske za silo.

Kako hitro ginejo razni lepi in predvidevni stari običaji v našem narodu svedočijo »deske za silo.«

Pred najmanj 60 do 70 leti je še vladal v nekaterih krajih pri nas takorekoč tihi predpis, da je morala imeti vsaka uglednejša kmetija doma vedno najmanj 5 do 6 suhih desek, katere so bile namenjene za krsto, ako je kdo v hiši nepričakovano umrl. Slabo gospodarstvo na kmetiji so označevali sosedje le s prezirljivo opazko: »Kaj pa ti, ki niti ne glešajo več desek za silo!«

Osebnost sem čul v življenju kot ljudskošolec na rojstnem domu samo enkrat ta izraz. Nekoč je prišel zgodaj v jutru v visokem snegu sosednji mizar k očetu s prošnjo, naj mu posodi desek za eno krsto, ker mora to brzo izdelati za nekega mrliča v Halozah in v mesto ne more po nje v tem metežu. Oče so mu nato rekli: »Dobiš jih, ker si poštenjak, pa to so naše deske za silo; moraš jih čimprej in tudi suhe vrniti!« — Mizar je nato pridjal: »Kaj, kakor Vas vidim tu, ste vi zdravi, kakor riba v vodi; pri Vas ne bo tako hitro mrliča. Vrnem Vam pa deske takoj, ko bo pot v mesto boljša!«

V poznejših letih sem se povodom dopustov rad pogovarjal z nekim prevžitkarjem, kateri je že štel mnogo nad 80 let, ki je pa imel izboren dar za opazovanje vsega, kar se je v življenju godilo krog njega. K temu sem šel vedno s svojimi vprašanji narodnopsne in jeziko-

»Si bil na velosejmu v Ljubljani?« — »Bil sem!« — »Kaj si pa prodajal?« — »Zijalal!«

Razočranje. Mlada žena uide svojemu možu. Kmalu ji je pa žal in se vrne baš v času, ko moža ni bilo doma. Na stanovanju opazi polno cvetic. »Moj mož je gotovo vedel, da se bom vrnila!« nagovori služkinjo. — »O ne,« odgovori ta, »svetlice so mu poslali prijatelji, čim so zvedeli, da ste pobegli!«

Izredno sposoben. — Pred naborno komisijo je stal mož, ki je zdravniku pojasnjeval: Nisem sposoben, ker ne spim po cele noči. — Zdravnik se je razveselil: »Ravno na vas smo čakali, takih mož

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Novi gospodar ga je poznal kot izvrstnega orožarja in ga namestil za vodjo kovačnic v Lesičnem.

Ob prihodu v Lesično je bil Pavel Šterc star 32 let, visoke, lepe ter krepke postave in prijazno prikupljivega obraza. Že na zunaj mu je bilo poznati, da je služil vojake in imel posla z najbolj imenitno gospodo. Kljub samozavestnemu obnašanju ni bil ošaben, ampak nasprotno — gostobesedno postrežljiv napram vsakemu, ki je imel opravka v grajski delavnici. Ker je bila lesička orožarna obenem tudi kovačnica, je bil nje vodja v stalnem stiku s tamošnjimi kmeti, ki se niso mogli načuditi njegovi neprisiljeni domačnosti. Vsakemu kmetiču je segel v roko, mu obljubil popravilo ali novo naročilo in še izpraševal ga je, kako se mu godi in kako je kaj zadovoljen z grajsko gospodo.

2

Kmalu si je pridobil zaupanje podložnikov daleč na okrog. Lesička kovačnica je bila polna ljudi, ki so dali zaluzka, a zvedeli marsikatero novo izbojev s Turki in iz tedaj že živečega kmečkega gibanja po drugod. Prijazni grajski kovač je znal ter videl veliko, bil je precej daleč po svetu in je znal podati doživljaje revnim domačinom kot rojen Žusemčan v njihovem materinem — slovenskem jeziku. Radovedni Pilštajnčani so kar migali z mustačami, ako jim je pripovedoval Pavel, kako so podili Turke po Ogrskem in Bosni in kaj je skušil v veliki državni orožarni v Kaniži. Še bolj nego s pripovedovanjem o podivjanih Turkih si je znal prikleniti nase srca tlačanov s slikanjem prebride usode Tahovih kmetov iz območja Stattenberga pri Slov. Bistrici in zagorskega Podsuseda. Pri poslušanju trinoških zgodb so kmetje škripali z zobmi, dvigali pesti in prisegali, da bi bili oni že davno zaplesali s Tahom, ako bi bil njihov grajski gospod!

Po celi dolini Bistrice so pripovedovali ljudje od osebe do osebe, kaj počenja s tlačani krvoloč Tahu, ki mora imeti volčje srce ter vražjo glavo.

slovne smeri, katera sem si bil pri raznih slučajih napisal za njega, ker mi je služil kot kmečki vedež ali podeželni konverzačni slovar. Ko sem ga nekoč vprašal, kaj ve o »deskah za silo« pri nas, mi je to na široko obrazložil in sicer nekako takole: »Ko sem bil še mlad, še ni bilo dobiti kar krste kje pri prvem kramarju, kakor danes in tudi mizarji so bili na deželi redko sejani. Za slučaj smrti v obitelji ni bilo v goratih krajih, v hudi zimi, v visokem snegu ali veliki povodnji, katera odnese navadno vse brvi in mostove, mogoče tudi čez celi teden preskrbeti mrliču krste. Moral je torej imeti vsak boljši kmetovalec takrat doma vsaj toliko desek pri roki kolikor jih je treba za eno krsto. Ubožim so pa kmetje »zložili« deske za krsto skupaj »v dober namen«. Če tudi mizarja ni bilo dobiti, ni to napravilo kake omena vredne zadrege; vedno se je kdo našel, kateri je za silo zbil kako vsaj zaboju podobno krsto, da je bilo mogoče spraviti mrtveca končno k cerkvi ali na bližnje pokopališče. Da bi pa bili koga pri nas pokopali kar brez krste, to bi bila sramota za celi okraj, in se to tudi, kar jaz pomnim, celo takrat ni zgodilo, ko so razgrajale strašne nalezljive bolezni pri nas.« —

To je vse, kar sem zvedel pri tej priložnosti o »deskah za silo«; pozneje ni nanesel nikdar več govor na ta predmet. — Če je pa znabiti kdo o tem že prej kaj pisal, kar mi pa doslej ni znano, potem se mi naj to oprost, ker nisem hotel vedoma česar ponavljati. Če se pa opisa strinjata, potem je pa to dokaz, da sta oba resnična.

Štajerski kakor koroški Nemci govorijo tudi o nekem »Notholz« (les za silo), nisem pa mogel zanesljivo dognati, da li jim je to istovetno, kakor naše »deske za silo«, ker so stari ljudje že pomrli in mladina niti več ne posluša takih ljudskih, če še tako zanimivih sporočil, ker ji navadno manjka vzgoja srčne kulture in čuta častitljivosti napram svojim rajnim prednikom.

Staro in mlado je večkrat jokalo na glas, ko so poročali kmečki gospodarji po povratku iz Lesične, kaj jim je zaupal grajski kovač o Tahu, katerega je sam služil več let kot vojak in gledal na lastne oči, kaj in kako ravna lintver v človeški podobi s podložnimi kmeti.

Za Pavlovo slavo priljubljenosti je še skrbel enooki Belakov Andrej. Dolga leta je bil kovač v grajski orožarni. Pri odsekavanju žarečega železja na nakovalu mu je odletel kos v levo oko in ga oslepil. V zahvalo za tolikoletno zvesto delo so ga odpustili in se je klatil reva na starost okrog ter popravljal pri kmetih za hrano in stan poljedelsko orodje. Ko je zvedel novi delovodja za usodo starca, ga je poklical v delavnico, kjer mu je poveril službo hišnika. Pazil je na jez, popravljal orodje, pometal, izprezal konje strank in skrbel, da je bil red pri hiši. Prejemal je plačilo, vžival prosto hrano in stanovanje in vsak dan mu je še kaj odpadlo kot napitnina v gotovem ter pijači. Stari Andrej je imel lahko opravilo in precej prostega časa, da je raznašal po krčmah do Pilštajnu, kaj vse je videl ter doživel njegov

DRUŠTVENE VESTI

Ljutomer. To nedeljo dne 10. januarja popoldne ob pol štirih priredi naše Prosvetno društvo zopet lepo gledališko predstavo v Katoliškem domu. Vprizori namreč »Cvetino Borograjsko«, lepo zgodovinsko igro resne in zelo vzgojne vsebine. Društveni oder mora tudi vzgajati. S smehom smo se itak oskrbeli predtelo nedeljo ob »Ženitvi«, katero je vprizoril mariborski Ljudski oder ob priliki svojega gostovanja v Ljutomeru. — Za predpust bo pa spet smeha in veselja ob »Slabi vesti«. K predstavi »Cvetine Borograjske« vabljeni od blizu in od daleč!

Doklece.

To ime nosi mala naselbina ptujskogorske župnije v Dravinjski dolini, katero je pa že tudi ohranjeno v srednjeveških listinah, kakor n. pr. leta 1441 kot »Doklezenhof«. Smelo lahko trdimo, da ves učeni svet ne dožene pri zeleni mizi izvora tega krajevnega imena, ako dobro ne pozna vsega okoliša in če vrh tega nima sreče, da naleti na poseben slučaj.

Ako se pelje kdo po ptujskogorskem grebenu proti vzhodu in krene potem južno proti Doklecem, mora skozi precej dolgo sotesko s samo enim kolovozom, kateri je pa tudi zelo ozek, tako da pri širšem vozu os vseskozi striže obrežje. Če si prideta v soteski dva voza nasproti, je izognitev nemogoča; eden mora ritenski nazaj do ustja soteske in sicer oni, ki ima lažje nabasan voz, ali kateri je še bližje vhoda. Ker se pa pri takem naključju potratijo veliko časa, se temu odpomore potom doklica. Vsak voznik postoji prej, ko zavozl v sotesko, in dokliče vozniku, kateri je že morebiti v soteski ali tik pred njo, da čaka tu voz na vhod. Ako se kdo oglasi, čaka ta ob vhodu, dokler se ta ne do-

pelje ven; ako ne, potem je s tem ugotovljeno, da še ni nikogar v soteski in vožnja skoz »jo brezovirna. Kraj, kjer se je moral doseči ta sporazum potom doklicanja, so imenovali kratkoma kot »Doklice« in je ostalo pri tem tudi pozneje, ko se je razvilo tam malo naselje. Tako je bilo od pamtiveka in tako je še danes.

Pravilna zgodovinska in jezikoslovna oblika tega imena je torej »Doklice«. S časom se je pa uveljavila nedosledna oblika »Doklece«, katero je pa najbrž zakrivila uradna raba v srednjeveških pisarnah.

*

DOPISI

Kamnica. Plahō se oziramo v staro leto. Imeli smo namreč poleg 17 porok in 70 krstov 72 mrličev. Med slednjimi se nahaja 29 otrok, ki so se nas že kar v prvem letu po rojstvu naveličali ter se med angelce preselili. Najstarejši med pokopanimi je bil 82 let stari Ivan Stramic. Večni mir zavživat se je podal pred veliko nočjo nepozabni rošpaški župan in cerkveni ključar sv. Urbana Stanko Hauptman. V začetku adventa nas je zapustila vrla tretjerednica Jožefa Puhman, tik pred Božičem pa nas je zapustil dobri posestnik v Rošpahu Jurij Jošt, oče znanega gostilničarja pri Sv. Urbanu; žalost za svojim triletnim vnukom je nepričakovano ugasnila luč življenja značajnemu svečinskemu rojaku. Dolga, dolga leta pa se nam bo še poznala strašna rana, katero nam je zadjal grozni Mohorko v noči pred velikonočno nedeljo z umorom peterih članov jelovške družine. — Z radostjo pa poročamo, da se naša župnijska cerkev sv. Martina krasno postavlja in vse župljane čudovito razveseljuje s svojo novobogato električno razsvetljavo, ki tudi očividno vpliva na vedno lepše obhajanje naših slovesnosti. Tudi sv. Urban si je popravil svoj vsled nevihte poškodovani zvonik in se tudi v svoji notranjosti prav pridno pripravlja na izredno lepo slovesnost bla-

nezabno dobri gospod. Ako je povedal v nedeljo po službi božji na Pilštajnu kako dobro o Tahu v krčmi pri Pištelaku zbranim kmetom, so mu plačevali ne po poličih — po pintih. Ako mu je zmanjkalo resnično prisluhnjenih novic iz kovačnice, je razpletel sam katero prav grozno, da je bila orgorčenost napram gospodi tem ljutejša in polni pinti na mizi. Enooki Andrej je bil ustno izročilo Tahovih grozot, ki se je ohranilo stoletja med narodom in katerega so veliko pozneje beležili zgodovinarji iz ljudskih vrst. Po jezični zaslugi Andreja Belaka je znano o Tahovem trinoštvu iz okolice Podsuseda in Stattenberga tole:

Kadar je imel Tahi na Podsusedu starega konja, ki je bil nič vreden, ga je prodal kateremu izmed kmetov, o katerem je znal, da ima nekaj pod palcem. Ta ga je moral kupiti za ceno, ki jo je določil Tahi, sicer ga je prisilil v nakup s temnico in telesnimi kaznimi.

Drugi pot se je pokvarilo Tahu 1000 veder vina. Porazdelil ga je med svoje podložnike in prisilil, da so ga kupili za ceno, ki jo je določil

potrebujemo prav krvavo! Vsakemu se dremlje ponoči na straži. Vam se ne bo! Potrjen!

Plešast gost: »Če bi bil za to vino le par let prej vedel, bi imel še vse svoje lase. Človek to kislico samo poskusi, pa se mu koža tako nagrbanči, da bi se lasje niti izpulili ne dali, kaj šele, da bi kar sami popadali ven.«

Poštena najditelja. »Včeraj sva jaz in Maks našla denarnico s tisoč dinarji.« — »Upam, da sta bila poštena.« — »Se razume. Vsak sva si vzela polovico denarja.«

Razmišljenost. Zena: »Kdaj si pa opazil, da nimaš dežnika?« Pro-

goslovičve nove slikarije, ki se nahaja v rokah priznanega mojstra g. Horvata.

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo dne 10. januarja 1932 popoldne po večernicah se vrši v samostanski šoli zanimivo predavanje za žensktvo. Govorila bo našim ženskam in dekletom gospa ravnateljica Antonija Štupca in sicer o predmetu »Naloge žen in deklet v sedanji dobi.« — Pretečeno sredo je bil pokopan 64 letni Jožef Kren, prevžitkar iz Trčove. Naj v miru počiva! — Občinski proračun je pred vrati. Občinske doklade so se določile s 100%, kar je vsekakor visoko pri sedanji splošni gospodarski krizi.

Dogoše pri Mariboru. Na Štefanovo so priredili gasilci z Brezja v gostilni Zupan v Dogašah gasilsko veselico z običajnim sporedom. Krog polnoči je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju, ki je oddaljeno komaj 3 m od gostilne. Požar so zapazili, ko je plamen že objel celo poslopje in so prispeli iz Dogaš prvi gasilci na kolesih. Gašenja so se udeležili gasilci: Brezja, Dogoše, Pobrežje, Zrkovce ter Maribor. Obvarovali so komaj 3 m oddaljeno gostilno. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Nastala škoda je krita z zavarovalnico.

Gornja Sv. Kungota. Bilo je pred dvema mesecema, ko je domači župnik šel s presv. popotnico k umirajočemu bolniku. Na glavni cesti privozi za duhovnikom krasen luksuzni avto, se vstavi tik župnika, ki je ravno kar podelil dotičnemu gospodu v avtomobilu sveti blagoslov z Najsvetejšim. Avtomobilska vratica se odpro in stopi pred župnika eleganten gospod najlepših let ter izvanredno ljubeznivo povabi dušnega pastirja v nemškem jeziku v svoj avto z Najsvetejšim. Prizor je bil silno ganljiv in je izvalil radi tolike pozornosti g. dušnemu pastirju solze v oči. Se le po enem mesecu je potem župnik izvedel za avto in lastnika, ki je bil tako ljubezniv. Bil je g. inženir Tschary s svojo soprogo iz Maribora, ki se je ravnokar peljal v »Miri dom«, bivši dr. Čehov sanatorij, ki ga je kupil. Bodi velerodnemu in sila blagemu gospodu Tscharyju izrečena tem potom v imenu presv. Rešnjega Telesa iskrena zahvala in ljubi Jezus bodi temu gospodu inženirju in njegovi družini bogat plačnik s časnim in večnim blagoslovom!

Fram. Umrla je Uršula Koren, Anžurjeva mati v Morju. Velika udeležba občanov pri

njenem pogrebu je pričala, kako je bila pokojna priljubljena in spoštovana. Naj v miru počiva! — Tudi marsikaj vselega je doživel Fram v minulom letu. Bogata trgatav je vinogradnikom napolnila klet z žlahtno kapljico. Vendar pa je slišati splošno tožbo o težkih časih za naše kmete. Porok je bilo 31. Da bi bili le vsi srečni in zadovoljni v novem stanju!

Št. Ilj v Slov. goricah. V ponedeljek pred Božičem smo pokopali Žebotovega očeta Jurija, ki je umrl na svojem domu v Selnici ob Muri v starosti 81 let. Kljub mrazu je spremljala velika množica ljudi rajnega rodoljuba na naše pokopališče. Pogreba se je udeležilo pod vodstvom vlč. g. monsignorja prof. Vrežeta šest č. gg. duhovnikov. Domači vlč. g. župnik Vračko je v nagrobnem govoru opisal rajnega kot iskrenega Slovenca, zvestega katoličana in dobrega gospodarja. Rajni Jurij se je udeležil leta 1878 okupacije v Bosni in je znal mično pripovedovati zgodbe iz te vojne. Žebotova hiša je bila desetletja pred svetovno vojno zbirališče obmejnih rodoljubov ob Muri v kotu med Št. Iljem in Cmurkom. Oče Žebot je bil večkrat volilni mož, ko je slovenska stranka pri državnozbornih in deželnih volitvah v mariborskem okraju s težavo prodrla s svojimi kandidati. V tej hiši so se zbirali mladi in stari rodoljubi, ko je obmejni narod bil težko borbo proti nemškim šolam na Sladkem vrhu, Ceršaku in Selnici. V Žebotovi hiši so našli uteho in streho reveži. Pred dobrimi 30 leti se je rajnemu zgodila težka nesreča. Ko sta s sinom Frančekom sejala ajdo, je prišel pod brano, ko so se splašili voli. Voli so tekli kakih 20 m daleč in brana je očeta težko poškodovala. Čelga pol leta je visel med življenjem in smrtjo. Ker ni poznal nobene mehkužnosti, je vendar le okreval in dosegel lepo starost 81 let. Svetila blagemu očetu Juriju nebeška luč!

Ruše. Hitro, hitro čas beži. Zopet je zatonilo eno leto. In v tem preteklem letu smo imeli 87 rojstev. Porok je bilo 22 in sicer 20 doma in 2 drugod. Pokopali smo 37 mrličev; med temi je bilo 17 otrok. Pa blagoslovljeno je bilo za nas minulo leto. Saj smo dobili nove zvonove, novo šolo, novega organista in mežnarja, pa kaplana tudi. In še otroški vrtec smo otvorili in gospodinjsko šolo, ki deluje s polno paro. — Kakor slišimo, se je naša tovarna za dušik odločila, da bo odpustila iz službe vse uradni-

ce. — Prosветna knjižnica pa je zopet dobila nekaj novih knjig. Zato, člani, v teh dolgih zimskih večerih le pridno segajte po njih! — Naši smučarji so vsi iz sebe. Nebo samo je to povzročilo, ko jim je poslalo tako zaželjenega snega. Veliko ga je že zapadlo, pa še vedno sneži. Saj vse, kar leze in gre, mlado in staro hiti s svojimi smučmi in sankami na Pohorje. To vam je veselja! Juhuhu!

Šikole pri Pragerskem. Turobno je zapel v vaški kapeli zvonček. Naznanil je, da je mirno v Gospodu zaspal blag mož, častitljive starosti 99 let, oče peterih otrok, g. Jožef Draškovič. Ni mu bilo usojeno, ućakati bližajoćih se božićnih praznikov. Milo in otožno so peli farni zvonovi v četrtek dne 17. decembra, kakor da bi dežili veliko žalost z domaćimi ter sorodniki. V spremstvu dveh č. gg. duhovnikov, njegovih zvestih birnancev, vseh znancev in prijateljev, smo ga položili k večnemu počitku. Blag in časten mu ohranimo spomin! Preostalom pa naše iskreno sožalje!

Ptujska gora. Na godovanju g. Ivana Glazer, cerkvenega ključarja na Ptujski gori, doma v Bolećki vasi, smo nabrali v veselji družbi za deško semenišće v Mariboru 100 Din. Tem potom izrekamo vso čast našim gorskim fantom in dekletom. Pomagajmo našim dijakom, da nam Bog da veliko dobrih in vnetih duhovnikov. Bog plaćaj! Posnemajte!

Ormož. Na predbožićni in božićni dan so naznanjali humski zvonovi, da je v Mariboru umrl neprićakovano nekdanji humski nadučitelj Anćon Porekar. Če je kdo toliko časa bival in deloval med ljudstvom in za ljudstvo kot pokojni Porekar, ki je bil učitelj na Humu od leta 1889, dokler se ni pred par leti preselil kot vpokojenec v Maribor, in če je kdo tako rad ustrezal ljudem kot on, ni čudno, da se ob njegovi smrti ljudje zavzemajo in rećejo: Bog mu daj svoj večni mir in svoje plaćilo! K pogrebu na božić se je odpeljalo preće ljudi oćdot, zlasti zastopniki hardeške požarne brambе, katere soustanovitelj je bil Porekar. — Za božić je doživela humska šola prav prijetno iznenadenje. Tukajšnji rojak g. Božidar Sever, ki je upravitelj neke bolnice v Banatu, se je spomnil nekdanjih dni, ko je sam obiskoval humsko šolo, ter za božićnico poslal osem novih lepih oblek za dećke. Prosil je, naj se obleka razdeli med potrebne šol-

fesor: »Ko je nehala dećevati in sem ga hotel zaprećiti«

Lilje. Meščan vpraša tovariša: »Zakaj pa se v našem mestu moćki tako redko ženijo?« — Tovariš odvrne: »Temu so krive sedanje mestne gospe in gospice. Zakaj, o njih velja to, kar čitamo v svetem pismu o Hihjah: So kakor lilje na polju, ne šivajo, ne perejo in vendar niti Salomon ni bil v svoji krasoti ta'o oblećen kakor ena izmed njih!«

Jam-tvo. Potepuh (ki so ga radi tatvine dragocene ure obsodili na dve leti jeće): »Čudno, kako toćno je urar vedel! Za dve leti se jamći je stalo na listku pri uru!«

sam. Ako mu niso plaćali vina, jim je odvzel kone in govejo živino.

Kmetje so morali rediti Tahovo živino na svoje stroške. Ako je poginilo kako govedo, so mu morali povrniti škodo v denarju po njegovi cenitvi, ni pa sprejel v zameno drugega živinćeta.

Enako so morali rediti in ćuvati Tahovi kmetje njegove lovske pse in ako je kateri izmed njih poginil, so mu morali dati zanj vola.

Zvišal je slućnosti in naklade tako, da je tiral od vsakega kmeta 22 ćutar vina več, kakor so mu bili dolžni dajati.

Svojih delavcev ni plaćeval po več let. Većini je ugrabil ves imetek, konje ter govedo.

Najhujše pa je bilo, da je oskrunjal Tahi s sinovi vred kmećko družinsko življenje. Pozval je svoje podloćne na tlako, moćke in ženske. A ženske, ki so mu bile všeć, je dal odvesti po svojem slugi na grad, kjer so postale žrtve njegove divje strasti. Znana so imena 14 deklet in žen, ki jih je vse oskrunil. Dve od teh nesrećnic sta bili na Brdovcu. Ena je bila hći Tomaža Maćkomelja, druga hći Pavla Jurkovića. Poslednjo je

imel zaprto dalje časa na Susedgradu. Ker se je oće Jurković obnesel za čast svojega otroka, mu je mladi Gabrijel Tahi razsekal lice in iztaknil oći.

Enako kakor na Susedgradu in Stubici je ravnal krvolok tudi s svojimi kmeti na Stattenbergu pri Slov. Bistrici. Tukaj si je izposojeval denar pri imovitećjih podloćnikih, a vse izposojene vsote je ostal na dolgu in gorje tistemu, ki se je drznil ponićno prositi, naj mu vrne denar. Z gorjaćo ga je dal iztirati iz gradu ali pa vreći v jećo.

Po stari navadi je imel zahtevati graććak tlako le za svoje osebnе ali domaće potrebććine, ne pa za obrtna ali druga podjetja, ki nesejo več ali manj dobićka. V graććinskih zapisnikih je bilo natanko doloćeno, koliko dni v tednu mora tlaćati kmet in kaka dela mora opravljati. Franc Tahi je zahteval proti stari pravdi izredno tlako, ne da bi bil kmeta ali rokodelca za to primerno odćkodoval.

Veliko škodo so trpeli kmetje, ki so nosili za tlako naprodaj ali vozili graććinske pridelke v

larčke po sporazumu med katehetom in učitelstvom, kar se je zgodilo. Da bi le našel plemeniti darovalec mnogo posnemovalcev! Saj jih je lepo številce, ki so nekdanj za časa Porekarjevega učiteljevanja trgali hlače na humskih šolskih klopih, pa sedaj uživajo visok socijalni položaj v mestih. Mogoče bi se svojemu nekdanjemu vzgojitelju najpopreje oddolžili na ta način, da se po zgledu Severja spomnijo revnih otrok. — Ker že omenjamo humsko šolo, bo morda koga zanimalo vedeti, koliko časa že stoji. V starih zapiskih se bere, da se je za to šolo posebno zavzemal nekdanji ormoški kaplan Peter Polič. Ni miroval, dokler ni dosegel svojega cilja in ves srečen je bil, ko je dne 11. decembra 1814 z ganljivim slavnostnim nagovorom na ljudstvo otvoril to šolo. Duhovnik je pač vedno bil in je prijatelj ljudstva in pospeševatelj napredka in izobrazbe. — Listi so pisali, da je Vincenca Zidariča, posestnika iz Pušincev, ustrelil divji lovec, da se je Zidarič takoj zgrudil mrtev na tla in da je bilo njegovo truplo obducirano. Hvala Bogu, da to ni res. Zidarič je bil po nesreči obstreljen. Res je v bolnišnici veliko pretrpel, a bo kmalu šel v domačo oskrbo. — Nekje drugod pa je divji lovec streljal pri belem dnevu na sina lovskega paznika, ker je hotel videti, kdo tako samozvestno stika za divjačino. Pa naj je bil dotični kdorkoli, mislimo, da ni imel najslabšega namena, ampak da je hotel samo preplašiti, da ne bi sam prišel v kašo. Seveda je pa že stara resnica, da se z divjim lovecem ni dobro srečati!

Sv. Križ na Murskem polju. Banska uprava v Ljubljani je dne 14. m. m. razrešila županijskih poslov: g. Antona Štuhec, posestnika v Logarovecih, g. Alojzija Štuhec, posestnika v Stari in novi vasi, in g. Martina Makovec, posestnika v Grlavi. — V občini Krištanci-Salin je bil razrešen županstva g. Franc Dolamič.

Studenice. V Krasni je umrl dne 28. m. m. kmet Franc Marzidovšek, izredno marljiv, krščanski mož in zvest ter neomahljiv slovenski značaj, menda od mladosti naročnik »Gospodarja«. Pristrčno sožalje njegovi blagi ženi in dobrim otrokom!

Sv. Vid pri Grobelnem. Dne 30. grudna smo spremili k večnemu počitku Marijo Grosek, p. d. Ribičovko, v Bodrežu v 76. letu njene starosti. Hvala vlt. g. župniku Antonu Peniču,

sorodnikom iz Ponkve in Dramelj in sploh vsem, ki so prišli v obilnem številu ter so izkazali rajni čast. Naj njeno truplo v miru počiva in njena duša sveti raj uživa. Preostalim naše sožalje!

Šmarje pri Jelšah. Lepi božični prazniki nam še ostanejo dolgo v sladkem spominu.

Kje kupujejo naši naročniki?

V trgovinah, ki so tukaj navedene: V teh trgovinah je dobro in poceni blago. Vsakdo, ki kupi vsaj za 100 Din blaga v gotovini, dobi brezplačno Gospodarski ali Gospodinjki žepni koledar.

Te trgovine so:

V Mariboru:

Anton Macun, trgovina z manufakturo v Gosposki ulici.

Mariborski konsum, Glavni trg.
Franc Klajnshek, trgovec, Glavni trg.

V Št. Lenartu:

Tone Hrastelj, trgovina

V Gornji Radgoni:

Jože Hrastelj, trgovina.

V Kap. 4 pri Radencih.

Franjo Steinbauer, trgovina.

V Ljutomeru

Franc Senčar, trgovina.

V Ptuj.

Anton Brenčič, trgovina z železnino.

V Ormožu

H. Jurkovič, trgovina.

V Mali Nedelji.

Franc Senčar, trgovina.

V Celju

Franc Dobovičnik, Gosposka ulica 15.
(pri nakupu za 300 Din.)

Franc Strupi, steklar.

Pod tem zaglavjem bomo objavljali te in druge trgovine, ki se bodo še prijavile, stalno do novega leta. Ta objava je za trgovce, ki odvažajo vsaj 10 komadov koledarja, brezplačna. Trgovci, pišite takoj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kako veselo smo jih obhajali v naši skoro novi romarski cerkvi! Lepo petje pod spretnim vodstvom našega novega organista g. Kidriča nam vedno bolj razkriva vso krasoto cerkvenih slovesnosti in naše ljube jaslice na oltarju sv. križa naravnost silijo stare in mlade, da pokleknejo in občudujejo božjo ljubezen. V najlepšem zimskem vremenu sta nas te dni pri blagoslovljanju hiš obiskovala naša priljubljena dušna pastirja in nam prinašala veliko tolažbo v žalostnih časih sedanje občutljive denarne krize. Pridna naša dekleta so pod vodstvom gđc. učiteljice Burdijan v gospodinjski šoli prav marljivo učijo in vežbajo, da postanejo vrle gospodinjice. Pred božičem jih je obiskal g. referent Krošl iz Ljubljane, da nadzoruje njihovo šolanje in na pristojnem mestu poroča o njihovem uspehu.

Laško. Tukajšnje društvo »Blago srce« je tudi letos obdarovalo uboge otroke iz občin: Laško, Marjagradec in Sv. Krištof. Otroci so bili obdarovani z zimsko obleko, perilom ter čevlji. S tem je bilo gotovo ustraženo mnogim revnim staršem, ki nimajo zadostnih sredstev, da bi svojim otrokom kupili potrebno obleko in obutev za zimo. Za božične praznike pa se je društvo spomnilo s primernim zneskom tudi ostalih revežev v naši občini.

Laško. V pondeljek, dne 28. decembra se je na tukajšnjem okrajnem sodišču končala sodna razprava proti devetim obtožencem, kateri so bili obtoženi po zakonu o zaščiti države. Vsi obtoženci so bili oproščeni. Celotna zadeva je sledeča: V ovadbi, podpisani od nekoga nepoznanega A. Lukmana na sresko načelstvo, se je trdilo, da se je v Laškem vršil 28. maja 1931 neprijavljen tajen političen sestanek, katerega bi se bili udeležili naslednji gospodje: Kurnik Blaž, posestnik, Govce pri Sv. Jederti nad Laškim, č. g. Lončarič Josip, duhovni svetnik in župnik pri Sv. Jederti nad Laškim, Ahac Rudolf, posestnik v Planinski vasi pri Trbovljah, Deželak Matevž, posestnik v Ložah pri Rimskih toplicah, Goter Jožef, pos. sin v Tremerjih, monsignor dr. Krulje Franc, dekan v Laškem, Šanc Jožef, posestnik v Padežu pri Laškem, Žmavc Josip, katehet v Trbovljah, in Deželak Ivan, posestnik in zastopnik »Vzajemne zavarovalnice« v Laškem. Prva razprava proti zgoraj omenjenim gospodom se je vršila že dne 6. avgusta. Ugotovilo se je, da to ni bil

Slov. Bistrice, Ptuj ali Celje. V mestih so bile strogo določene najvišje tržne cene, nad katerimi ni bilo dovoljeno prodajati živila. Toda Tahova graščina je brez ozira na tržni red zahtevala in jemala od kmetov višje določeni izkupiček.

Tahi je ukazal Jurku iz Poljčan peljati dva soda karpov in ščuk v Ptuj in prodajati funt karpov po 8 krajcarjev, ščuke pa po 6 krajcarjev. Vrhutega mu je poginilo v poletnem času mnogo rib. Vzlic temu je moral kmet plačati graščaku polno določeno ceno 23 goldinarjev in ker se je obotavljal skraja, ga je dal vreči radi nepokorščine v ječo in ga mučil tako dolgo, da je plačal ves dolg.

Tahi je pošiljal podložnike v mesta brez blaga in denarja, da so jemali zanj na up razno blago, ki so ga morali naposled sami plačati. Tem potom je dobival graščak razna sladila, dišave in najbolj draga vina iz Italije ter Španije.

Tahi je preziral vse zapisane pravice in sklenjene pogodbe, neusmiljeno je odiral kmete in kočarje, vdove in sirote. Brez pravega vzroka je dal zdaj temu in onemu odgnati živino iz hleva,

kakor konje, vole, krave, teleta, prašiče, koze in odpeljati žito, salo, platno, skrinje ter konjsko vprego.

Kmet, ki je poslal hlapca s konjem na tlako, ni bil nikoli varen, da mu prižene žival zopet domov. Tahi je odpravil konja in hlapca s težko naloženim vozom iz Slov. Bistrice v Gradec, v Sused ali v kak drug kraj. Ako je šlo po sreči, se je vrnil čez par dni sam domov brez blaga in denarja.

Tahova pravosodna oblast mu je bila le molzna krava, od katere je hotel imeti kar največji dobiček. Največje posilno sredstvo mu je bila grajska ječa v stolpu, kjer je ukrotil vsacega protivnika. Kdor je črnil le besedico nevolje, tega je dal takoj zapreti zaradi nepokorščine in punta. Navadno se mu je kmet, katerega je nameraval odreti, že udal, če mu je le zagrozil z ječo.

Kmetu Novaku iz Stare vasi pri Slov. Bistrici je prišla v noči lisica v kurnik. Domače je zbudil kurji kokodak in gospodar je šel pogledat k perutnini.

(Dalje sledi.)

Gospod K je bil na sveti večer pozvan k telefonu. Ko je nekaj časa poslušal, reče: »Kaj mi govorite danes, ko je vendar sveti večer, o kupčijskih poslih, gospod Osa. In če mi tudi 6% ponudite in če mi 7% ponudite in če mi 8 pro-kako, prosim? Osem in pol? Dobro, sprejemam!«

Pri ženitovanjskem izpraševanju. G. župnik je izpraševal katekizem že starejšo nevesto, o kateri so mislili, da bo obsedela. Stavljal ji je vprašanje: »Kdo te je odrešil?« Nevesta pa je malo zarudela in odgovorila: »Ee prelek.«

Inserat: »Službo dobi progajalka, ki mora biti poštena do 1. maja«